ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 17ης Απριλίου 1997 *

Στην υπόθεση C-336/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Juzgado de lo Social nº 16 de Barcelona (Ισπανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Pedro Burdalo Trevejo κ.λπ.

και

Fondo de Garantía Salarial,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 1, και του άρθρου 3, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/002, σ. 171),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann και J.-P. Puissochet (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Alberto José Navarro González, γενικό διευθυντή συντονισμού νομικών και θεσμικών κοινοτικών υποθέσεων, και τον Miguel Bravo-Ferrer Delgado, abogado del Estado, της Νομικής Υπηρεσίας του Κράτους,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις Μαρία Πατακιά και Isabel Martínez del Peral, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Φεβρουαρίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Με διάταξη της 1ης Σεπτεβρίου 1995, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Οκτωβρίου 1995, το Juzgado de lo Social nº 16 de Barcelona υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 1, και του άρθρου 3, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, περί προσεγγί-

σεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/002, σ. 171, στο εξής: οδηγία).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των Burdalo Trevejo, Soriano Marco, Casa Alonso και Pérez de la Cruz και του Fondo de Garantía Salarial (οργανισμός ασφαλίσεως μισθών), σχετικά με τον συνυπολογισμό της αρχαιότητας των ενδιαφερομένων για τον υπολογισμό των αποζημιώσεων οι οποίες προβλέπονται λόγω απολύσεως ή λύσεως της συμβάσεως εργασίας.

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας, ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επί μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων σε άλλο επιχειρηματία, οι οποίες προκύπτουν από συμβατική εκχώρηση ή συγχώνευση.»

4 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας:

«Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που δημιουργούνται για τον εκχωρητή από σύμβαση εργασίας ή από εργασιακή σχέση που υφίσταται κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1, μεταβιβάζονται, εξ αιτίας της μεταβιβάσεως αυτής, στον εκδοχέα.»

5 Τέλος, το άρθρο 3, παράγραφος 3, έχει ως εξής:

«Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται επί των δικαιωμάτων των εργαζομένων για παροχές λόγω γήρατος, ανικανότητος ή επιζώντων βάσει συμπληρωματικών συστημάτων επαγγελματικής ή διεπαγγελματικής προνοίας που ισχύουν εκτός των νομίμων συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων, ως και των ατόμων που έχουν ήδη εγκαταλείψει την επιχείρηση του εκχωρητή κατά τη στιγμή της μεταβιβάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, όσον αφορά τα κεκτημένα δικαιώματά τους ή εκείνα που πρόκειται ν' αποκτηθούν για παροχές λόγω γήρατος, περιλαμβανομένων των παροχών προς επιζώντες βάσει των συμπληρωματικών συστημάτων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.»

6 Οι ενάγοντες είχαν εργασθεί επί πολλά έτη (24 έως και 42 έτη) στην ιδρυθείσα από τον Enrique Cappella κλωστοϋφαντουργική επιχείρηση η οποία επανειλημμένως είχε αλλάξει ιδιοκτήτη. Έτσι, η επιχείρηση αυτή κατέστη διαδοχικώς η εταιρία «Hijos de Enrique Capellà» στις 19 Μαΐου 1978, η εταιρία «Ennoblecimiento Textil» στις 29 Ιουνίου 1981 και η εταιρία «Hiades» στις 7 Ιανουαρίου 1986, χωρίς οι αλλαγές αυτές να θίξουν τις εργασιακές σχέσεις των ενδιαφερομένων.

7 Στις 10 Μαΐου 1993 το Υπουργείο Εργασίας της τοπικής κυβερνήσεως της Καταλωνίας κήρυξε τη λύση των εργασιακών σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων και της επιχειρήσεως Hiades, οπότε το Fondo de Garantía Salarial επιβαρύνθηκε με την καταβολή των αποζημιώσεων που προβλέπει η ισπανική νομοθεσία σε περίπτωση λύσεως των συμβάσεων εργασίας για οικονομικούς και τεχνολογικούς λόγους ή για λόγους ανωτέρας βίας στις επιχειρήσεις με λιγότερους από 25 εργαζομένους.

8 Επειδή το Fondo de Garantía Salarial αρνήθηκε να λάβει υπόψη, για τον υπολογισμό των αποζημιώσεων αυτών, τις περιόδους εργασίας που ήσαν προγενέστερες της 19ης Μαΐου 1978, ημερομηνία της πρώτης μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, οι ενδιαφερόμενοι άσκησαν αγωγή η εκδίκαση της οποίας ανατέθηκε στο Juzgado de lo Social nº 16 de Barcelona.

9 Το δικαστήριο αυτό, εκτιμώντας ότι για την επίλυση της διαφοράς ήταν αναγκαία η ερμηνεία της οδηγίας, αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Μπορεί ένα κράτος μέλος, χωρίς να παραβαίνει τα προβλεπόμενα από την οδηγία 77/187/ΕΟΚ, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, και συγκεκριμένα τα άρθρα 1, παράγραφος 1, 3, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, να μειώνει, νομοθετικά ή νομολογιακά, τις αποζημιώσεις που οφείλει να χορηγεί το Fondo de Garantía Salarial, προβλέποντας ότι δεν θα συνυπολογίζεται ολόκληρη η προϋπηρεσία των εργαζομένων και ότι δεν θα λαμβάνονται υπόψη ορισμένες από τις περιόδους προϋπηρεσίας, κατά τις οποίες εντούτοις οι εργαζόμενοι παρείχαν υπηρεσίες αδιαλείπτως σε επιχείρηση που μεταβιβάστηκε;»

10 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, μολονότι το Fondo de Garantía Salarial είναι οργανισμός εγγυήσεως κατά την έννοια της οδηγίας 88/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητος του εργοδότη (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/004, σ. 35), το εθνικό δικαστήριο θεωρεί ότι οι εν λόγω αποζημιώσεις δεν καλύπτονται από την οδηγία αυτή. Αντιθέτως, διερωτάται ως προς το περιεχόμενο ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 77/187 και θέτει ακριβώς το ερώτημα αν, ενόψει των διατάξεων αυτών, ο οργανισμός μπορεί να παραλείψει από την αρχαιότητα που πρέπει να λάβει υπόψη για τον υπολογισμό των αποζημιώσεων λόγω απολύσεως την περίοδο που προηγήθηκε της πρώτης μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, η οποία επήλθε στις 19 Μαΐου 1978.

11 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, πρώτον, αφού η επίμαχη ημερομηνία της 19ης Μαΐου 1978 είναι προγενέστερη της εισόδου του Βασιλείου της Ισπανίας στην Κοινότητα αλλά και της λήξεως της διετούς προθεσμίας που

προβλεπόταν για την εφαρμογή της οδηγίας, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της οδηγίας στην υπόθεση της κύριας δίκης. Δεύτερον, παρατηρεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας, το οποίο αφορά αποκλειστικά τις παροχές γήρατος ή αναπηρίας των συμπληρωματικών συστημάτων, δεν έχει εφαρμογή στις επίδικες αποζημιώσεις. Τέλος, όσον αφορά τον γενικό κανόνα της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, το Βασίλειο της Ισπανίας παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία η οδηγία αποβλέπει μόνο στο να διασφαλίσει ότι οι σχέσεις μεταξύ του ενδιαφερομένου εργαζομένου και του εκδοχέα διέπονται από τους ίδιους όρους που ίσχυαν στις σχέσεις του με τον εκχωρητή, βάσει των κανόνων δικαίου του οικείου κράτους.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, μολονότι ότι η οδηγία η οποία διέπει τις υποχρεώσεις του εκδοχέα δεν έχει άμεση εφαρμογή σε οργανισμό εγγυήσεως όπως είναι το Fondo de Garantía Salarial, η σχετική με αυτόν τον τύπο οργανισμών νομοθεσία δεν πρέπει να περιορίζει την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας. Συναφώς, προβάλλει ιδίως ότι ο συνυπολογισμός της αρχαιότητας του εργαζομένου για τον υπολογισμό των αποζημιώσεων λόγω απολύσεως δεν πρέπει να επηρεάζεται από τις ενδεχόμενες μεταβιβάσεις, αντικείμενο των οποίων υπήρξε η επιχείρηση στην οποία ο εργαζόμενος παρείχε τις υπηρεσίες του. Όσον αφορά το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας, η Επιτροπή παρατηρεί, όπως και η Ισπανική Κυβέρνηση, ότι η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή στις αποζημιώσεις που αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

Σε απάντηση ερωτήσεως που υπέβαλε το Δικαστήριο, η Ισπανική Κυβέρνηση διευκρίνισε ότι η νομολογία του Tribunal Supremo διέκρινε μεταξύ της έννοιας της αρχαιότητας, η οποία καλύπτει όλη την περίοδο ασκήσεως ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος, και εκείνης του χρόνου υπηρεσίας, που αφορά τον χρόνο που έχει διανυθεί σε συγκεκριμένη επιχείρηση. Στη διαφορά της κύριας δίκης, η προγενέστερη του 1978 δραστηριότητα δεν ήταν δυνατό να ληφθεί υπόψη λόγω της δημιουργίας κατά την ημερομηνία αυτή μιας νέας επιχειρήσεως, η οποία είχε προσλάβει και δηλώσει στις κοινωνικές ασφαλίσεις τους εργαζομένους οι οποίοι είχαν ασκήσει ήδη την επαγγελματική τους δραστηριότητα σε άλλη επιχείρηση με την οποία η εργασιακή τους σχέση είχε σταματήσει. Αντιθέτως, διαφορετική ήταν η κατάσταση για τις επελθούσες μεταβιβάσεις το 1981 και το 1986, στις οποίες υπήρξε υποκατάσταση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων βάσει του νόμου.

Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 23 έως 26 των προτάσεών του, από τα πραγματικά αυτά περιστατικά προκύπτει ότι, ασχέτως του πραγματικού περιεχομένου που μπορεί να έχει υπό περιστάσεις όπως αυτές

που περιγράφει το εθνικό δικαστήριο, οι ενδιαφερόμενοι εργαζόμενοι δεν μπορούν λυσιτελώς να επικαλεστούν την οδηγία εφόσον η μεταβίβαση της επίδικης επιχειρήσεως επήλθε σε χρόνο προγενέστερο εκείνου κατά τον οποίο η οδηγία άρχισε να αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματά της στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

15 Συγκεκριμένα, η ημερομηνία της 19ης Μαΐου 1978 είναι προγενέστερη της προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας στις Κοινότητες, η οποία ανέπτυξε τα έννομα αποτελέσματα από 1ης Ιανουαρίου 1986 (άρθρο 2 της Συνθήκης για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενεργείας, ΕΕ 1985, L 302, σ. 9). Όπως υπογράμμισε η Ισπανική Κυβέρνηση, αυτή η ημερομηνία είναι προγενέστερη και της λήξεως της διετούς προθεσμίας που προβλέπεται για την εφαρμογή της οδηγίας στα κράτη μέλη (άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας). Επομένως, δεν είναι δυνατό, εν πάση περιπτώσει, να γίνει επίκληση των διατάξεων της οδηγίας αυτής σχετικά με μεταβίβαση επιχειρήσεως που πραγματοποιήθηκε κατά την ημερομηνία αυτή (βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 3ης Δεκεμβρίου 1992, C-140/91, C-141/91, C-278/91 και C-279/91, Suffritti κ.λπ., Συλλογή 1992, σ. I-6337, σκέψεις 11 έως 13, και της 3ης Μαρτίου 1994, C-316/93, Vaneetveld, Συλλογή 1994, σ. I-763, σκέψη 16).

16 Επομένως, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση των διατάξεων της οδηγίας σχετικά με μεταβίβαση επιχειρήσεως που πραγματοποιήθηκε σε ημερομηνία κατά την οποία η οδηγία δεν είχε αρχίσει ακόμη να αναπτύσσει έννομα αποτελέσματα στο οικείο κράτος μέλος.

Επί των δικαστικών εξόδων

17 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ισπανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 1ης Σεπτεμβρίου 1995 το Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona, αποφαίνεται:

Δεν είναι δυνατή η επίκληση των διατάξεων της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων, σχετικά με μεταβίβαση επιχειρήσεως που πραγματοποιήθηκε σε ημερομηνία κατά την οποία η οδηγία δεν είχε αρχίσει ακόμη να αναπτύσσει έννομα αποτελέσματα στο οικείο κράτος μέλος.

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Απριλίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

J. C. Moitinho de Almeida